

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การแสวงหาสารนิเทศของนักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกในกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการแสวงหาสารนิเทศของนักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกในกรุงเทพมหานคร ในด้านวัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารนิเทศ วิธีการแสวงหาสารนิเทศ แหล่งสารนิเทศที่ใช้ ประเภท ภาษาของสารนิเทศ และปัญหาในการแสวงหาสารนิเทศของนักศึกษาแพทย์ระดับคลินิก ในกรุงเทพมหานคร

การวิจัยนี้มีสมมติฐานคือ การแสวงหาสารนิเทศของนักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกใน กรุงเทพมหานครจะแตกต่างกันไปตามชั้นปี ในด้านวัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารนิเทศ วิธีการแสวงหาสารนิเทศ และแหล่งสารนิเทศที่ใช้ ประเภท และภาษาของสารนิเทศ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งได้จัดส่งให้แก่นักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกผู้เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 5 แห่ง คือ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี และคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้า กรมแพทย์ทหารบก จำนวน 314 ชุด ได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์สามารถนำมาวิเคราะห์ได้ จำนวน 252 ชุด คิดเป็นร้อยละ 80.25 ของแบบสอบถามที่ได้จัดส่ง

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 วัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารนิเทศ วิธีการแสวงหาสารนิเทศ แหล่งสารนิเทศที่ใช้ และลักษณะของแหล่งสารนิเทศที่ใช้ และตอนที่ 3 ประเภทของสารนิเทศ ภาษา และปัญหาในการแสวงหาสารนิเทศ ซึ่งผลการวิจัยสรุปและอภิปรายได้ดังนี้

สรุปผล อภิปรายผล และผลการทดลองสมมติฐาน

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

นักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 252 ชุด ปรากฏว่าผู้ตอบเป็นนักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกชั้นปีที่ 4 มากที่สุด จำนวน 92 คน (ร้อยละ 36.51) รองลงมาคือชั้นปีที่ 5 จำนวน 84 คน (ร้อยละ 33.33) และชั้นปีที่ 6 จำนวน 76 คน (ร้อยละ 30.16)

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นเกี่ยวกับจำนวนนักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกจำแนกตามชั้นปีและเพศ (ตารางที่ 1) พบว่านักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกเป็นเพศชายมากกว่าหญิง ยกเว้นนักศึกษาแพทย์ระดับคลินิก ชั้นปีที่ 4 ซึ่งเป็นหญิงมากกว่าชาย ลักษณะดังกล่าวสอดคล้องกับกลุ่มประชากรของนักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกในกรุงเทพมหานคร ทั้ง 5 แห่งในปีการศึกษา 2538 จำนวนทั้งหมด 1,382 คน เป็นชาย 786 คน และหญิง 596 คน (จากรายชื่อของนักศึกษาแพทย์ระดับคลินิก ปีการศึกษา 2538)

วัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารนิเทศ

นักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกมีวัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารนิเทศโดยเฉลี่ยแล้วอยู่ในระดับมาก 3 ประการ คือ เพื่อการอภิปราย/สัมมนาในชั้นเรียน (3.86) เพื่อแก้ปัญหาในการปฏิบัติงานทางคลินิก (3.84) และเพื่อทำรายงาน/ภาคินพนธ์ (3.78) ระดับปานกลาง 5 ประการ คือ เพื่อเสริมความรู้ระหว่างศึกษาในชั้นเรียน (3.49) เพื่อการสอบ (3.32) เพื่อถกเถียงปัญหาในกลุ่ม (2.66) เพื่อติดตามข่าวสารใหม่ ๆ (2.58) และเพื่อสนทนา

แลกเปลี่ยนความรู้ (2.57) จากผลการวิจัยที่พบว่านักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกมีวัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารนิเทศเพื่อการอภิปราย/สัมมนาในชั้นเรียนระดับมาก อาจเป็นเพราะหลักสูตรการเรียนการสอนในโรงเรียนแพทย์นั้นมีวิธีสอนให้นักศึกษาแพทย์ได้มีการอภิปรายปัญหาผู้ป่วยและสัมมนาวิชาที่เรียนในชั้นเรียน รวมทั้งการอภิปรายกลุ่ม เพราะการอภิปราย/สัมมนาเป็นการสังเคราะห์ทำให้นักศึกษาแพทย์คิดเป็น วินิจฉัยโรคเป็น เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานทางคลินิกต่อไป ดังนั้นนักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกจึงได้แสวงหาสารนิเทศเพื่อวัตถุประสงค์นี้เป็นลำดับแรก

นอกจากนั้นในการเรียนทางคลินิกนักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกจะต้องปฏิบัติงานทางคลินิกซึ่งจะพบคนไข้ที่มีโรคแตกต่างกันไป จึงต้องการสารนิเทศเพื่อแก้ปัญหาในการปฏิบัติงาน พร้อมทั้งมีการเขียนรายงานด้วย ดังนั้นนักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกจึงได้แสวงหาสารนิเทศในวัตถุประสงค์นี้ระดับมาก

เมื่อจำแนกวัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารนิเทศของนักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกตามชั้นปี พบว่านักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกชั้นปีที่ 4 มีวัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารนิเทศในระดับมาก 3 ประการ คือ เพื่อแก้ปัญหาในการปฏิบัติงานทางคลินิก (3.84) เพื่อทำรายงาน/ภาคินพนธ์ (3.81) เพื่อการอภิปราย/สัมมนาในชั้นเรียน (3.77) สำหรับวัตถุประสงค์อื่นอยู่ในระดับปานกลาง 4 ประการ และระดับน้อย 1 ประการ

นักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกชั้นปีที่ 5 มีวัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารนิเทศในระดับมาก 4 ประการ คือ เพื่อการอภิปราย/สัมมนาในชั้นเรียน (4.07) เพื่อทำรายงาน/ภาคินพนธ์ (3.93) เพื่อแก้ปัญหาในการปฏิบัติงานทางคลินิก (3.92) และเพื่อเสริมความรู้ระหว่างศึกษาในชั้นเรียน (3.61) สำหรับวัตถุประสงค์อื่นอยู่ในระดับปานกลาง 4 ประการ

นักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกชั้นปีที่ 6 มีวัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารนิเทศในระดับมาก 3 ประการ คือ เพื่อแก้ปัญหาในการปฏิบัติงานทางคลินิก (3.75) เพื่อการอภิปราย/สัมมนาในชั้นเรียน (3.72) และเพื่อทำรายงาน/ภาคินพนธ์ (3.59) สำหรับวัตถุประสงค์อื่นอยู่ในระดับปานกลาง 4 ประการ และระดับน้อย 1 ประการ

เมื่อเปรียบเทียบวัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารนิเทศของนักศึกษาแพทย์ระดับคลินิก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุดแต่ละชั้นปีในลำดับแรกคือ เพื่อแก้ปัญหาในการปฏิบัติงานทางคลินิก ได้แก่ นักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกชั้นปีที่ 4 และชั้นปีที่ 6 (3.84 และ 3.75 ตามลำดับ) และเพื่อการอภิปราย/สัมมนาในชั้นเรียน ได้แก่ นักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกชั้นปีที่ 5 (4.07) ส่วนวัตถุประสงค์ซึ่งมีค่าน้อยที่สุดของแต่ละชั้นปีคือ เพื่อติดตามข่าวสารใหม่ ๆ ได้แก่ นักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกชั้นปีที่ 4 (2.46) เพื่อสนทนาแลกเปลี่ยนความรู้ ได้แก่ นักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกชั้นปีที่ 5 (2.51) และเพื่อถกเถียงปัญหาในกลุ่ม ได้แก่ นักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกชั้นปีที่ 6 (2.45)

จากการทดสอบสมมติฐาน การแสวงหาสารนิเทศของนักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกในกรุงเทพมหานครจะแตกต่างกันไปตามชั้นปี ในด้านวัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารนิเทศ พบว่าสอดคล้องกับสมมติฐาน ด้านวัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารนิเทศเพื่อการอภิปราย/สัมมนาในชั้นเรียน เพราะแตกต่างกันไปตามชั้นปี จากผลของการทดสอบค่า F ปรากฏว่าค่าเฉลี่ยของวัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารนิเทศเพื่อการอภิปราย/สัมมนาในชั้นเรียนของนักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกทั้ง 3 ชั้นปี มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟว่ามิคู้โตบ้างที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ พบว่าค่าเฉลี่ยของวัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารนิเทศเพื่อการอภิปราย/สัมมนาในชั้นเรียนของนักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกชั้นปีที่ 5 และชั้นปีที่ 6 แตกต่างกัน โดยนักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกชั้นปีที่ 5 มีวัตถุประสงค์ดังกล่าวมากกว่าชั้นปีที่ 6 ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะหลักสูตรการเรียนการสอนในชั้นปีที่ 5 เน้นทางการแปลผลทางห้องปฏิบัติการและการรักษาจึงต้องมีการอภิปราย/สัมมนาในชั้นเรียนมาก ส่วนนักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกชั้นปีที่ 6 นั้นต้องออกปฏิบัติงานในฐานะแพทย์เวชปฏิบัติจึงทำให้มีวัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารนิเทศเพื่อการอภิปราย/สัมมนาในชั้นเรียนน้อยกว่าชั้นปีที่ 5

สำหรับวัตถุประสงค์อื่นในการแสวงหารายได้ พบว่าไม่สอดคล้องตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเป็นเพราะการเรียนการสอนทางคลินิก มีลักษณะการเรียนการสอนเพื่อให้นักศึกษาแพทย์มีความรู้ ความสามารถ ทักษะและเจตคติในการวินิจฉัย รักษา ป้องกันโรค และฟื้นฟูสุขภาพ ดังนั้นนักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกจึงต้องแสวงหารายได้เพื่อการอุปโภค/สัมมนาในชั้นเรียน เพื่อแก้ปัญหาในการปฏิบัติงานทางคลินิก และเพื่อทำรายงาน/ภาคินพนธ์ เหมือนกัน

วิธีการแสวงหารายได้

วิธีการแสวงหารายได้จากแหล่งสารสนเทศสถาบัน

นักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกส่วนใหญ่มีวิธีแสวงหารายได้ 5 วิธี ตามลำดับดังนี้ ค้นจากบัตรรายการ (ร้อยละ 15.18) เป็นลำดับแรก รองลงมาคือ ถ่ายเอกสาร/คัดลอกข้อความ (ร้อยละ 15.03) นั่งอ่านภายในห้องสมุด/ศูนย์สารสนเทศ (ร้อยละ 12.68) ยืมหนังสือ เอกสารออกจากห้องสมุด/ศูนย์สารสนเทศ (ร้อยละ 11.86) และค้นด้วยตนเอง โดยเดินสำรวจตามชั้นต่าง ๆ โดยไม่ใช้เครื่องมือช่วยค้น (ร้อยละ 10.98) สำหรับวิธีที่ใช้จำนวนน้อยที่สุดคือ พิมพ์ข้อมูลที่ค้นได้จากฐานข้อมูล (ร้อยละ 1.33) ผลการวิจัยสอดคล้องกับ Pelzer และ Leysen (1988) ที่พบว่านักศึกษาสัตวแพทย์ใช้วิธีการแสวงหารายได้โดยใช้บัตรรายการแทนการใช้ทรานซ์ หรือวารสารสารสังเขปในการค้นหาวรรณกรรมต่าง ๆ

เมื่อจำแนกวิธีการแสวงหารายได้จากแหล่งสารสนเทศสถาบันของนักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกตามชั้นปี พบว่านักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกชั้นปีที่ 4 ใช้วิธีค้นจากบัตรรายการ (ร้อยละ 15.88) เป็นลำดับแรก รองลงมาคือ ถ่ายเอกสาร/คัดลอกข้อความ (ร้อยละ 13.40) นั่งอ่านภายในห้องสมุด/ศูนย์สารสนเทศ (ร้อยละ 11.34) ยืมหนังสือ เอกสารออกจากห้องสมุด/ศูนย์สารสนเทศ (ร้อยละ 11.13) และค้นด้วยตนเองโดยเดินสำรวจตามชั้นต่าง ๆ โดยไม่ใช้เครื่องมือช่วยค้น (ร้อยละ 9.07) สำหรับวิธีที่มีค่าต่อน้อยที่สุดคือ พิมพ์ข้อมูลที่ค้นได้จากฐานข้อมูล (ร้อยละ 2.06)

นักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกชั้นปีที่ 5 ใช้วิธีถ่ายภาพเอกซเรย์/คัดลอกข้อความ (ร้อยละ 15.86) เป็นลำดับแรก รองลงมาคือ ค้นจากบัตรรายการ (ร้อยละ 14.80) นั่งอ่านภายในห้องสมุด/ศูนย์สารนิเทศ (ร้อยละ 13.53) ค้นด้วยตนเองโดยเดินสำรวจตามชั้นต่าง ๆ โดยไม่ใช่เครื่องมือช่วยค้น และยืมหนังสือ เอกซเรย์ออกจากห้องสมุด/ศูนย์สารนิเทศ (ร้อยละ 12.26 เท่ากัน) สำหรับวิธีที่มีค่าต่อน้อยที่สุดคือ ค้นจากบรรณานุกรมเฉพาะสาขาวิชา และยืมระหว่างห้องสมุด (ร้อยละ 1.06 เท่ากัน)

นักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกชั้นปีที่ 6 ใช้วิธีถ่ายภาพเอกซเรย์/คัดลอกข้อความ (ร้อยละ 16.04) เป็นลำดับแรก รองลงมาคือ ค้นจากบัตรรายการ (ร้อยละ 14.79) นั่งอ่านภายในห้องสมุด/ศูนย์สารนิเทศ (ร้อยละ 13.28) ยืมหนังสือ เอกซเรย์ออกจากห้องสมุด/ศูนย์สารนิเทศ (ร้อยละ 12.28) และค้นด้วยตนเองโดยเดินสำรวจตามชั้นต่าง ๆ โดยไม่ใช่เครื่องมือช่วยค้น (ร้อยละ 11.78) สำหรับวิธีที่มีค่าต่อน้อยที่สุดคือ พิมพ์ข้อมูลที่ค้นได้จากฐานข้อมูล (ร้อยละ 0.50)

เมื่อเปรียบเทียบวิธีการในการแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศสถาบันของนักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกแต่ละชั้นปี พบว่าวิธีการแสวงหาสารนิเทศของนักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกซึ่งมีค่าร้อยละของคำตอบสูงสุดของนักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกชั้นปีที่ 4 คือ ค้นจากบัตรรายการ (ร้อยละ 15.88) เป็นลำดับแรก ส่วนนักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกชั้นปีที่ 5 และชั้นปีที่ 6 คือ ถ่ายภาพเอกซเรย์/คัดลอกข้อความ (ร้อยละ 15.86 และ 16.04 ตามลำดับ) เป็นลำดับแรก สำหรับวิธีที่มีค่าต่อน้อยที่สุดคือ พิมพ์ข้อมูลที่ค้นได้จากฐานข้อมูล ได้แก่ นักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกชั้นปีที่ 4 และชั้นปีที่ 6 (ร้อยละ 2.06 และ 0.50 ตามลำดับ) ค้นจากบรรณานุกรมเฉพาะสาขาวิชา และยืมระหว่างห้องสมุด ได้แก่ นักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกชั้นปีที่ 5 (ร้อยละ 1.06 เท่ากัน)

จากการทดสอบสมมติฐาน การแสวงหาสารนิเทศของนักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกในกรุงเทพมหานครจะแตกต่างกันไปตามชั้นปี ในด้านวิธีการแสวงหาสารนิเทศ พบว่า วิธีการแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศสถาบันของนักศึกษาแพทย์ระดับคลินิก สอดคล้องกับสมมติฐาน

ในด้านวิธี ค้นจากบรรณานุกรมเฉพาะสาขาวิชา ค้นด้วยตนเองโดยเดินสำรวจตามชั้นต่าง ๆ โดยไม่ใช้เครื่องมือช่วยค้น และถ่ายเอกสาร/คัดลอกข้อความ เพราะแตกต่างกันไปตามชั้นปี จากผลของค่าไคแอสควร์ (X^2) ปรากฏว่า นักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกใช้วิธี ค้นจากบรรณานุกรมเฉพาะสาขาวิชาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกชั้นปีที่ 4 ใช้วิธีดังกล่าวมากกว่าชั้นปีอื่น อาจเป็นเพราะนักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกชั้นปีที่ 4 เรียนทางคลินิกเป็นปีแรก ต้องเปลี่ยนการเรียนมาขึ้นวอร์ดหรือหอผู้ป่วยเพื่อดูแลรักษาคนไข้และเขียนรายงาน ไม่ได้ฟังการบรรยายหรือค้นคว้าเฉพาะในตำราเรียนเท่านั้น ดังนั้นนักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกชั้นปีที่ 4 จึงใช้วิธีค้นจากบรรณานุกรมเฉพาะสาขาวิชามากกว่าชั้นปีอื่น ส่วนวิธีค้นด้วยตนเองโดยเดินสำรวจตามชั้นต่าง ๆ โดยไม่ใช้เครื่องมือช่วยค้น พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกชั้นปีที่ 5 ใช้วิธีค้นด้วยตนเองโดยเดินสำรวจตามชั้นต่าง ๆ โดยไม่ใช้เครื่องมือช่วยค้นมากกว่าชั้นปีอื่น เพราะนักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกชั้นปีที่ 5 อาจเข้าใช้แหล่งสารนิเทศบ่อยจึงเกิดความเคยชินและทราบว่าสารนิเทศที่ต้องการนั้นอยู่ที่ใด จึงใช้วิธีค้นด้วยตนเองโดยเดินสำรวจตามชั้นต่าง ๆ สำหรับวิธีถ่ายเอกสาร/คัดลอกข้อความ พบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกชั้นปีที่ 6 ใช้วิธีนี้มากกว่าชั้นปีอื่น อาจเป็นเพราะนักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกชั้นปีที่ 6 ไม่มีเวลาในการแสวงหาสารนิเทศจึงเลือกใช้วิธีถ่ายเอกสาร/คัดลอกข้อความซึ่งมีความรวดเร็วสำหรับวิธีการแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศสถาบันวิธีอื่น พบว่าไม่ตรงตามสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะวิธี ค้นจากบัตรรายการ ถ่ายเอกสาร/คัดลอกข้อความ ยืมหนังสือ เอกสารออกจากห้องสมุด/ศูนย์สารนิเทศ เป็นวิธีที่ทำให้สามารถได้สารนิเทศที่ตรงตามต้องการและสะดวกรวดเร็วในการแสวงหาสารนิเทศ เนื่องจากนักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกทั้ง 3 ชั้นปีต้องขึ้นปฏิบัติงานทางคลินิก อยู่เวรตามหอผู้ป่วย และต้องออกไปฝึกปฏิบัติงานตามโรงพยาบาลทั้งในกรุงเทพมหานครและส่วนภูมิภาค จึงไม่มีเวลาในการแสวงหาสารนิเทศมาก (ตารางที่ 36) ดังนั้นจึงเลือกใช้วิธีการที่รวดเร็วในการแสวงหาสารนิเทศ

วิธีการแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศบุคคล

นักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกส่วนใหญ่มีวิธีแสวงหาสารนิเทศ 3 วิธี ตามลำดับดังนี้ สอบถามจากเพื่อน/ผู้ร่วมงาน และสอบถามรุ่นพี่ (ร้อยละ 19.13 เท่ากัน) เป็นลำดับแรก รองลงมาคือ สอบถามอาจารย์ (ร้อยละ 18.11) และใช้ประสบการณ์ของตนเอง (ร้อยละ 14.88) ส่วนวิธีที่ใช้จำนวนน้อยที่สุดคือ สนทนากับผู้เชี่ยวชาญนอกหน่วยงาน (ร้อยละ 2.55) จากผลการวิจัยที่พบว่าเพื่อน/ผู้ร่วมงานเป็นแหล่งสารนิเทศบุคคลที่นักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกใช้มาก ผลการวิจัยสอดคล้องกับ Osheroff (1991) พบว่าแพทย์ผู้ปฏิบัติงานทางคลินิกจะพิจารณาขอคำปรึกษาจากเพื่อนร่วมงาน และสอดคล้องกับ Pelzer และ Leysen (1991) ซึ่งพบว่าสัตวแพทย์ฝึกหัดแสวงหาสารนิเทศจากเพื่อนร่วมงานเช่นเดียวกัน

เมื่อจำแนกวิธีการแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศบุคคลของนักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกตามชั้นปี พบว่านักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกชั้นปีที่ 4 ใช้วิธีสอบถามรุ่นพี่ (ร้อยละ 19.62) เป็นลำดับแรก รองลงมาคือ สอบถามอาจารย์ (ร้อยละ 18.68) สอบถามจากเพื่อน/ผู้ร่วมงาน (ร้อยละ 18.44) สำหรับวิธีที่มีค่าต่อน้อยที่สุดคือ สนทนากับผู้เชี่ยวชาญนอกหน่วยงาน (ร้อยละ 2.60)

นักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกชั้นปีที่ 5 ใช้วิธีสอบถามเพื่อน/ผู้ร่วมงาน (ร้อยละ 19.70) เป็นลำดับแรก รองลงมาคือ สอบถามอาจารย์ (ร้อยละ 18.70) สอบถามรุ่นพี่ (ร้อยละ 18.45) สำหรับวิธีที่มีค่าต่อน้อยที่สุดคือ สนทนากับผู้เชี่ยวชาญนอกหน่วยงาน (ร้อยละ 2.49)

นักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกชั้นปีที่ 6 ใช้วิธีสอบถามจากเพื่อน/ผู้ร่วมงาน และสอบถามรุ่นพี่ (ร้อยละ 19.32 เท่ากัน) เป็นลำดับแรก รองลงมาคือ สอบถามอาจารย์ (ร้อยละ 16.76) ใช้ประสบการณ์ของตนเอง (ร้อยละ 15.34) สำหรับวิธีที่มีค่าต่อน้อยที่สุดคือ สนทนากับผู้เชี่ยวชาญนอกหน่วยงาน (ร้อยละ 2.56)

เมื่อเปรียบเทียบวิธีการแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศบุคคลของนักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกแต่ละชั้นปี ผลปรากฏดังนี้ วิธีการแสวงหาสารนิเทศของนักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกซึ่งมีค่าร้อยละของคำตอบสูงสุดตรงกันในชั้นปีที่ 4 และชั้นปีที่ 6 คือ สอบถามรุ่นพี่

(ร้อยละ 19.62 และ 19.32 ตามลำดับ) และระหว่างชั้นปีที่ 5 และชั้นปีที่ 6 ซึ่งมีค่าร้อยละของคำตอบสูงสุดตรงกันคือ สอบถามจากเพื่อน/ผู้ร่วมงาน (ร้อยละ 19.70 และ 19.32 ตามลำดับ) สำหรับวิธีการแสวงหาสารนิเทศซึ่งมีค่าร้อยละของคำตอบน้อยที่สุดของทุกชั้นปีคือ สนทนากับผู้เชี่ยวชาญนอกหน่วยงาน (ร้อยละ 2.60, 2.49 และ 2.56 ตามลำดับ)

เมื่อทดสอบสมมติฐาน พบว่าวิธีการแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศบุคคลของนักศึกษาแพทย์ระดับคลินิก ไม่ตรงตามสมมติฐาน เพราะผลของค่าไคสแควร์ (χ^2) ปรากฏว่า นักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกชั้นปีที่ 4, 5 และชั้นปีที่ 6 ใช้วิธีการแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศบุคคลไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะเมื่อนักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกชั้นปฏิบัติงานทางคลินิก เพื่อน/ผู้ร่วมงาน จะออกคลินิกพร้อมกันทำให้ปรึกษาสอบถามกันได้ง่าย รุ่นพี่ มีความใกล้ชิดกันและคอยควบคุม ดูแลให้ คำแนะนำ ทั้งสอบถามได้ง่าย สำหรับอาจารย์คือผู้ที่อยู่ประจำเวิร์ดที่คอยควบคุมดูแลและให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาแพทย์ระดับคลินิก อีกทั้งเป็นแหล่งใกล้ตัว (ตารางที่ 21) จึงทำให้นักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกแสวงหาสารนิเทศจากบุคคลเหล่านั้นมากกว่า

วิธีการแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศสื่อมวลชนและแหล่งอื่น

นักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกส่วนใหญ่มีวิธีการแสวงหาสารนิเทศ 3 วิธี ตามลำดับดังนี้ คือ คุราयरโทรทัศน์ (ร้อยละ 27.40) เป็นลำดับแรก รองลงมาคือ อ่านบทความในหนังสือพิมพ์ (ร้อยละ 26.23) และบัตรตรวจโรคของผู้ป่วย (ร้อยละ 19.22) ส่วนวิธีซึ่งใช้จำนวนน้อยที่สุดคือ สังเกตจากการทดลองทางห้องปฏิบัติการ (ร้อยละ 9.22) จากการวิจัยที่พบว่านักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกใช้วิธีคุราयरโทรทัศน์เป็นลำดับแรก ผลงานวิจัยสอดคล้องกับ Stinson และ Mueller (1980) ซึ่งพบว่าบุคลากรสาธารณสุขแสวงหาสารนิเทศโดยการดูโทรทัศน์ด้วย

เมื่อจำแนกวิธีการแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศสื่อมวลชนและแหล่งอื่นตามชั้นปี พบว่านักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกชั้นปีที่ 4 ใช้วิธีอ่านบทความในหนังสือพิมพ์ (ร้อยละ 26.39)

เป็นลำดับแรก รองลงมาคือ คุรายการโทรทัศน์ (ร้อยละ 25.69) ฟังรายการวิทยุ (ร้อยละ 17.71) สำหรับวิธีที่มีค่าตบน้อยที่สุดคือ สังเกตจากการทดลองทางห้องปฏิบัติการ (ร้อยละ 12.85)

นักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกชั้นปีที่ 5 ใช้วิธีอ่านบทความในหนังสือพิมพ์ และคุรายการโทรทัศน์ (ร้อยละ 26.57 เท่ากัน) เป็นลำดับแรก รองลงมาคือ บัตรตรวจโรคของผู้ป่วย (ร้อยละ 20.66) ฟังรายการวิทยุ (ร้อยละ 19.19) สำหรับวิธีที่มีค่าตบน้อยที่สุดคือ สังเกตจากการทดลองทางห้องปฏิบัติการ (ร้อยละ 7.01)

นักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกชั้นปีที่ 6 ใช้วิธีคุรายการโทรทัศน์ (ร้อยละ 30.81) เป็นลำดับแรก รองลงมาคือ อ่านบทความในหนังสือพิมพ์ (ร้อยละ 25.59) บัตรตรวจโรคของผู้ป่วย (ร้อยละ 19.91) สำหรับวิธีที่มีค่าตบน้อยที่สุดคือ สังเกตจากการทดลองทางห้องปฏิบัติการ (ร้อยละ 7.11)

เมื่อเปรียบเทียบวิธีการแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศสื่อมวลชนและแหล่งอื่นของนักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกแต่ละชั้นปี พบว่าวิธีการแสวงหาสารนิเทศของนักศึกษาแพทย์ระดับคลินิก ซึ่งมีค่าร้อยละของคำตอบสูงสุดตรงกันในระดับปีที่ 4 และชั้นปีที่ 5 คือ อ่านบทความในหนังสือพิมพ์ (ร้อยละ 26.39 และ 26.57 ตามลำดับ) และระหว่างชั้นปีที่ 5 และชั้นปีที่ 6 ซึ่งมีค่าร้อยละของคำตอบสูงสุดตรงกันคือ คุรายการโทรทัศน์ (ร้อยละ 26.57 และ 30.81 ตามลำดับ) สำหรับวิธีซึ่งมีค่าร้อยละของคำตอบน้อยที่สุดของทุกชั้นปีคือ สังเกตจากการทดลองทางห้องปฏิบัติการ (ร้อยละ 12.85, 7.01 และ 7.11 ตามลำดับ)

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่าวิธีการแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศสื่อมวลชนและแหล่งอื่นของนักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกสอดคล้องกับสมมติฐานในด้านวิธี สังเกตจากการทดลองทางห้องปฏิบัติการ เพราะผลของค่าไคสแควร์ (χ^2) ปรากฏว่า นักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกใช้วิธีการสังเกตจากการทดลองทางห้องปฏิบัติการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกชั้นปีที่ 4 ใช้วิธีสังเกตจากการทดลองทางห้องปฏิบัติการมากกว่าชั้นปีอื่น อาจเป็นเพราะนักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกชั้นปีที่ 4 มีการเรียนด้วย

การฟังบรรยาย รวมทั้งต้องทำการทดลองทางห้องปฏิบัติการโดยได้รับมอบหมายจากรุ่นพี่ และแพทย์ประจำบ้านผู้ดูแล ควบคุมการปฏิบัติงานอีกด้วย ส่วนนักศึกษาแพทย์ชั้นปีอื่นนั้นจะเรียน โดยเน้นในทางฝึกปฏิบัติทางด้านการวินิจฉัยโรค การรักษาโรคมากกว่า จึงไม่ได้ใช้วิธีดังกล่าวมาก สำหรับวิธีการแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศสื่อมวลชนและแหล่งสารนิเทศอื่น โดยวิธีอื่น พบว่าไม่ตรงตามสมมติฐาน อาจเป็นเพราะนักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกไม่ทราบว่ สารนิเทศที่ต้องการนั้นจะออกอากาศวันและเวลาใด อีกทั้งไม่ค่อยมีเวลาในการดูโทรทัศน์ ฟังวิทยุหรืออ่านหนังสือพิมพ์ จึงไม่ได้แสวงหาสารนิเทศจากแหล่งนั้น อีกทั้งนักศึกษาแพทย์ระดับ คลินิกจำนวนเกินครึ่งแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศสถาบันมากกว่า (ตารางที่ 12)

แหล่งสารนิเทศที่ใช้ในการแสวงหาสารนิเทศ

การแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศสถาบัน

นักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศสถาบัน ในระดับมาก 1 แหล่งคือ ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ (4.45) ระดับปานกลาง 3 แหล่ง คือ ห้องสมุดของ โรงพยาบาล (3.30) ห้องสมุดของภาควิชา (2.75) สำนักหอสมุด/ศูนย์สารนิเทศ/สถาบัน วิทยบริการในสถาบันของท่าน (2.62) และในระดับน้อย 3 แหล่ง คือ ห้องสมุดสถาบันการ ศึกษาอื่น (1.77) ห้องสมุดของสมาคมวิชาชีพทางแพทย์ (1.69) และกระทรวงสาธารณสุข (1.63) ผลการวิจัยใกล้เคียงกับผลการวิจัยของ Northrup (1983) ซึ่งพบว่าห้องสมุดทางการแพทย์เป็นแหล่งสารนิเทศที่นักศึกษาแพทย์ใช้บ่อยเพราะเป็นแหล่งที่อยู่ใกล้สะดวกในการไปใช้และ มีความคุ้นเคยกับแหล่งสารนิเทศ

เมื่อจำแนกการแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศสถาบันของนักศึกษาแพทย์ระดับ คลินิกตามชั้นปี พบว่านักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกชั้นปีที่ 4 แสวงหาสารนิเทศในระดับมาก 2 แหล่ง คือ ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ (4.46) ห้องสมุดของโรงพยาบาล (3.62) ระดับปานกลาง 2 แหล่ง และระดับน้อย 3 แหล่ง

นักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกชั้นปีที่ 5 แสงหาสารนิเทศในระดับมาก 1 แห่ง คือ
ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ (4.45) ระดับปานกลาง 2 แห่ง และระดับน้อย 4 แห่ง

นักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกชั้นปีที่ 6 แสงหาสารนิเทศในระดับมาก 1 แห่ง คือ
ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ (4.43) ระดับปานกลาง 3 แห่ง และระดับน้อย 3 แห่ง

เมื่อเปรียบเทียบการแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศสถาบันของนักศึกษาแพทย์
ระดับคลินิกแต่ละชั้นปีซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเป็นลำดับแรกคือ ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ โดยมีค่าเฉลี่ย
ดังนี้ นักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกชั้นปีที่ 4, 5 และชั้นปีที่ 6 (4.46, 4.45 และ 4.43 ตามลำดับ)
สำหรับแหล่งสารนิเทศซึ่งมีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้ายของแต่ละชั้นปีคือ ห้องสมุดของสมาคมวิชาชีพทาง
แพทย์ ได้แก่ นักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกชั้นปีที่ 4 (1.81) และกระทรวงสาธารณสุข ได้แก่
นักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกชั้นปีที่ 5 และชั้นปีที่ 6 (1.43 และ 1.53 ตามลำดับ)

จากการทดสอบสมมติฐาน การแสวงหาสารนิเทศของนักศึกษาแพทย์ระดับคลินิก
จะแตกต่างกันไปตามชั้นปีในด้านแหล่งสารนิเทศที่ใช้ ผลการทดสอบสมมติฐานจากแหล่งสารนิเทศ
สถาบัน พบว่าสอดคล้องกับสมมติฐานในด้าน ห้องสมุดสถาบันการศึกษาอื่นเพราะผลของค่า F
ปรากฏว่า นักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกแสวงหาสารนิเทศจากห้องสมุดสถาบันการศึกษาอื่นแตกต่าง
กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ
ว่ามีคู่ใดบ้างที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ พบว่าค่าเฉลี่ยของห้องสมุดสถาบันการศึกษา
อื่นของนักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกชั้นปีที่ 4 และชั้นปีที่ 6 แตกต่างกันโดยนักศึกษาแพทย์ระดับคลินิก
ชั้นปีที่ 4 แสงหาสารนิเทศจากแหล่งดังกล่าวมากกว่าชั้นปีที่ 6 อาจเป็นเพราะนักศึกษาแพทย์
ระดับคลินิกชั้นปีที่ 6 ต้องปฏิบัติงานทางคลินิกจึงไม่มีเวลาไปแสวงหาสารนิเทศจากห้องสมุด
สถาบันการศึกษาอื่น ส่วนนักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกชั้นปีที่ 4 มีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน
ทางคลินิกเพราะชั้นคลินิกเป็นปีแรก รวมทั้งต้องทำการอภิปราย/สัมมนาในชั้นเรียน และเขียน
รายงานผู้ป่วย ห้องสมุดทางการแพทย์ของสถาบันตนเองอาจไม่สามารถตอบสนองความต้องการ
ในบางสาขาได้ เช่น สังคมศาสตร์ จิตวิทยา เป็นต้น จึงต้องแสวงหาสารนิเทศจากห้องสมุด
สถาบันการศึกษาอื่น

สำหรับแหล่งสารนิเทศสถาบันแหล่งอื่นไม่พบความแตกต่างจึงไม่ตรงตามสมมติฐาน อาจเป็นเพราะแหล่งสารนิเทศสถาบัน คือ ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ อาจเป็นแหล่งซึ่งให้ สารนิเทศที่ตรงตามความต้องการในการแสวงหาของนักศึกษาแพทย์ระดับคลินิก ดังนั้นนักศึกษา แพทย์ระดับคลินิกจึงแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศสถาบันไม่แตกต่างกัน (ตารางที่ 14)

การแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศบุคคล

นักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศบุคคล ในระดับมาก 4 แหล่ง คือ อาจารย์/แพทย์เฉพาะสาขา (3.85) ตนเอง (3.84) รุ่นพี่ (3.76) อาจารย์ที่ปรึกษาประจำวอร์ด (3.55) ระดับปานกลาง 1 แหล่ง คือ เพื่อน/ผู้ร่วมงาน (3.47) และระดับน้อย 1 แหล่ง คือ พนักงาน/เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาล (2.32)

เมื่อจำแนกการแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศบุคคลตามชั้นปีของนักศึกษา แพทย์ระดับคลินิก พบว่า นักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกชั้นปีที่ 4 แสวงหาสารนิเทศในระดับมาก 3 แหล่ง คือ อาจารย์/แพทย์เฉพาะสาขา (3.87) ตนเอง (3.73) รุ่นพี่ (3.69) ระดับปานกลาง 2 แหล่ง และระดับน้อย 1 แหล่ง คือ พนักงาน/เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานใน โรงพยาบาล (2.31)

นักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกชั้นปีที่ 5 แสวงหาสารนิเทศในระดับมาก 5 แหล่ง คือ ตนเอง (3.98) อาจารย์/แพทย์เฉพาะสาขา (3.86) รุ่นพี่ (3.68) อาจารย์ที่ปรึกษา ประจำวอร์ด (3.65) เพื่อน/ผู้ร่วมงาน (3.63) และระดับน้อย 1 แหล่ง คือ พนักงาน /เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาล (2.25)

นักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกชั้นปีที่ 6 แสวงหาสารนิเทศในระดับมาก 4 แหล่ง คือ รุ่นพี่ (3.92) อาจารย์/แพทย์เฉพาะสาขา (3.83) ตนเอง (3.81) อาจารย์ที่ปรึกษา ประจำวอร์ด (3.54) ระดับปานกลาง 1 แหล่ง และระดับน้อย 1 แหล่ง คือ พนักงาน /เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาล (2.41)

เมื่อเปรียบเทียบการแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศบุคคลของนักศึกษาแพทย์ระดับคลินิก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุดในแต่ละชั้นปีในลำดับแรกคือ อาจารย์/แพทย์เฉพาะสาขา โดยมีค่าเฉลี่ยดังนี้ นักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกชั้นปีที่ 4 (3.87) ตนเอง โดยมีค่าเฉลี่ยดังนี้ นักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกชั้นปีที่ 5 (3.98) และรุ่นพี่ โดยมีค่าเฉลี่ยดังนี้ นักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกชั้นปีที่ 6 (3.92) และระดับน้อยของทุกชั้นปี คือ พนักงาน/เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาล โดยมีค่าเฉลี่ยดังนี้ นักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกชั้นปีที่ 4, 5 และชั้นปีที่ 6 (2.31, 2.25 และ 2.41 ตามลำดับ)

จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่าการแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศบุคคลของนักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกไม่ตรงตามสมมติฐาน เพราะผลของค่า F ปรากฏว่า นักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกชั้นปีที่ 4, 5 และชั้นปีที่ 6 แสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศบุคคลไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 ทั้งนี้เพราะนักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกต้องปฏิบัติทางคลินิก รุ่นพี่ อาจารย์ที่ปรึกษาประจำออร์หรือหอผู้ป่วยเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดสามารถให้สารนิเทศที่นักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกต้องการได้เนื่องจากเป็นผู้ที่อยู่ในสาขาเดียวกันดังที่ ประภาวดี สิบสนธิ (2532) กล่าวไว้ว่าผู้แสวงหาสารนิเทศจะตัดสินใจเลือกแสวงหาจากผู้ทำงานในสถาบันที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ที่มีความรู้เรื่องที่ต้องการนั้นและอาจรู้สถานการณ์ความต้องการสารนิเทศที่ผู้แสวงหาประสบอยู่ ดังนั้นนักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกจึงแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งบุคคลดังกล่าว

สำหรับตนเองนั้น อาจเป็นเพราะเมื่อนักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกออกปฏิบัติงานตามโรงพยาบาลในต่างจังหวัดหรือภายนอกโรงเรียนแพทย์จึงไม่สะดวกที่จะใช้แหล่งสารนิเทศอื่น จึงจำเป็นต้องพึ่งพาตนเองซึ่งมีความรู้และประสบการณ์มากพอควรแล้ว โดยนำกลับมาใช้ตอบคำถามเมื่อเกิดปัญหาในการปฏิบัติงานทางคลินิก

การแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศสื่อมวลชน

นักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศสื่อมวลชน ในระดับปานกลางทั้ง 3 แหล่ง คือ บทความในหนังสือพิมพ์ (3.34) รายการโทรทัศน์ (3.33) และรายการวิทยุ (2.72)

เมื่อจำแนกการแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศสื่อมวลชนของนักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกตามชั้นปี พบว่านักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกชั้นปีที่ 4 และชั้นปีที่ 5 แสวงหาสารนิเทศในระดับปานกลางทั้ง 3 แหล่ง คือ รายการโทรทัศน์ (3.47 และ 3.32 ตามลำดับ) บทความในหนังสือพิมพ์ (3.45 และ 3.29 ตามลำดับ) และรายการวิทยุ (2.82 และ 2.69 ตามลำดับ)

นักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกชั้นปีที่ 6 แสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศสื่อมวลชนในระดับปานกลางทั้ง 3 แหล่ง คือ บทความในหนังสือพิมพ์ (3.27) รายการโทรทัศน์ (3.19) และรายการวิทยุ (2.63)

เมื่อเปรียบเทียบการแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศสื่อมวลชนของนักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุดในแต่ละชั้นปีในลำดับแรกคือ รายการโทรทัศน์ โดยมีค่าเฉลี่ยดังนี้ นักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกชั้นปีที่ 4 และชั้นปีที่ 5 (3.47 และ 3.32 ตามลำดับ) และบทความในหนังสือพิมพ์ โดยมีค่าเฉลี่ยดังนี้ นักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกชั้นปีที่ 6 (3.27) สำหรับค่าเฉลี่ยในลำดับท้ายของทุกชั้นปีคือ รายการวิทยุ (2.82, 2.69 และ 2.63 ตามลำดับ)

ผลการทดสอบสมมติฐาน ปรากฏว่า การแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศสื่อมวลชนของนักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกไม่ตรงตามสมมติฐาน เพราะผลของค่า F ปรากฏว่า นักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกชั้นปีที่ 4, 5 และชั้นปีที่ 6 แสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศสื่อมวลชนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเป็นเพราะนักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกต้องขึ้นปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยและไม่ม่เวลาในการแสวงหาสารนิเทศ (ตารางที่ 36) จึงแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งดังกล่าวนี้ไม่แตกต่างกันจึงไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน

การแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศทั้ง 3 แหล่ง คือ แหล่งสารนิเทศสถาบัน แหล่งสารนิเทศบุคคล และแหล่งสารนิเทศสื่อมวลชน จากการวิจัยพบว่า นักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกเห็นว่าแหล่งสารนิเทศที่ให้ประโยชน์มากที่สุดคือ แหล่งสารนิเทศสถาบัน (ร้อยละ 53.17) รองลงมาคือ แหล่งสารนิเทศบุคคล (ร้อยละ 38.49) และแหล่งสารนิเทศสื่อมวลชน (ร้อยละ 8.33)

ลักษณะของแหล่งสารนิเทศที่ใช้

ลักษณะของแหล่งสารนิเทศที่นักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกเลือกใช้ในการแสวงหาสารนิเทศอยู่ในระดับมาก 7 ประการ (ตารางที่ 21) คือ เป็นแหล่งที่อยู่ไกลไปใช้ได้สะดวก (4.42) เป็นแหล่งที่ให้สารนิเทศที่เข้าถึงได้ง่ายใช้สะดวก (4.27) เป็นแหล่งที่ให้สารนิเทศที่ต้องการได้และสมบูรณ์ (4.19) เป็นแหล่งที่ให้สารนิเทศที่สามารถนำมาใช้แก้ปัญหาได้ (4.01) เป็นแหล่งที่ให้สารนิเทศที่ทันสมัย ทันเหตุการณ์ (3.90) เป็นแหล่งที่มีสารนิเทศมาก (3.89) เป็นแหล่งที่เสียค่าใช้จ่ายน้อยหรือไม่ต้องเสียค่าบริการ (3.71) และระดับปานกลาง 1 ประการ คือ เป็นแหล่งที่มีชื่อเสียงและเชื่อถือได้ (3.38) จากผลการวิจัยที่พบว่าลักษณะของแหล่งสารนิเทศที่นักศึกษาแพทย์เลือกใช้ในการแสวงหาสารนิเทศในระดับมากคือ เป็นแหล่งที่อยู่ไกลไปใช้ได้สะดวกนั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ Northup (1983) และพรรณทิพา เอ็นขุนทด (2534) ซึ่งพบว่านักศึกษาแพทย์ และแพทย์เลือกใช้แหล่งสารนิเทศที่อยู่ไกล ได้สารนิเทศที่รวดเร็วสะดวกในการไปใช้

ประเภทของสารนิเทศ

นักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกแสวงหาสารนิเทศประเภทต่างๆ ในระดับน้อยเป็นส่วนใหญ่ จำนวน 11 ประเภท ระดับปานกลาง 6 ประเภท และระดับมาก 4 ประเภท ในระดับมาก คือ เอกสารประกอบการเรียนการสอนภาษาไทย (4.21) หนังสือ/ตำราภาษาไทย (4.20)

หนังสือ/ตำราภาษาต่างประเทศ (3.76) หนังสือพิมพ์ภาษาไทย (3.55) ระดับปานกลาง 6 ประเภท คือ เอกสารประกอบการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ (3.43) วารสารภาษาไทย (3.02) วารสารภาษาต่างประเทศ (2.95) พจนานุกรม (2.75) ฐานข้อมูลคอมพิวเตอร์ (2.72) ไลต์ทัศนวัสดุ (2.68) และระดับน้อย 11 ประเภท คือ หนังสือพิมพ์ภาษาต่างประเทศ (2.44) รายงานการค้นคว้า สํารวจ วิจัยภาษาไทย (2.43) วารสารสารสังเขปและดรรชนี (2.42) รายงานการค้นคว้า สํารวจ วิจัยภาษาต่างประเทศ (2.37) สารนิเทศที่ได้จากการสังเกตการทดลองทางห้องปฏิบัติการ (2.35) บรรณานุกรม (2.32) วิทยานิพนธ์ภาษาไทย (2.31) วิทยานิพนธ์ภาษาต่างประเทศ (2.22) สารานุกรม (2.22) รายงานการประชุม (2.11) และสิ่งพิมพ์รัฐบาล (1.98) จากการวิจัยซึ่งพบว่า หนังสือ/ตำรา เป็นประเภทสารนิเทศที่นักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกแสวงหาในระดับมากที่สุด ผลของการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ Northrup (1983) ที่พบว่านักศึกษาแพทย์ แพทย์ประจำบ้าน และแพทย์ ใช้หนังสือ/ตำรา ในการแสวงหาสารนิเทศ และสอดคล้องกับ Pelzer และ Leysen (1988) ซึ่งพบว่านักศึกษาสัตวแพทย์แสวงหาสารนิเทศจากหนังสือ/ตำรา รวมทั้งเอกสารประกอบการเรียนการสอน ซึ่งสามารถให้สารนิเทศที่ต้องการอย่างเพียงพอ

เมื่อจำแนกประเภทของสารนิเทศที่นักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกแสวงหาตามชั้นปี พบว่า นักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกชั้นปีที่ 4 แสวงหาสารนิเทศประเภทต่าง ๆ ในระดับมาก 3 ประเภท คือ เอกสารประกอบการเรียนการสอนภาษาไทย (4.15) หนังสือ/ตำราภาษาไทย (4.11) และหนังสือ/ตำราภาษาต่างประเทศ (3.71) ระดับปานกลาง 9 ประเภท และระดับน้อย 9 ประเภท

นักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกชั้นปีที่ 5 แสวงหาสารนิเทศประเภทต่าง ๆ ในระดับมาก 4 ประเภท คือ เอกสารประกอบการเรียนการสอนภาษาไทย (4.36) หนังสือ/ตำราภาษาไทย (4.29) หนังสือ/ตำราภาษาต่างประเทศ (3.84) และหนังสือพิมพ์ภาษาไทย (3.64) ระดับปานกลาง 6 ประเภท และระดับน้อย 11 ประเภท

นักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกชั้นปีที่ 6 แสวงหาสารนิเทศประเภทต่าง ๆ ในระดับมาก 4 ประเภท คือ หนังสือ/ตำราภาษาไทย (4.21) เอกสารประกอบการเรียนการสอนภาษาไทย (4.11) หนังสือ/ตำราภาษาต่างประเทศ (3.72) และหนังสือพิมพ์ภาษาไทย (3.52) ระดับปานกลาง 8 ประเภท และระดับน้อย 9 ประเภท

เมื่อเปรียบเทียบประเภทของสารนิเทศที่นักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกแสวงหาซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุดแต่ละชั้นปีในลำดับแรกคือ เอกสารประกอบการเรียนการสอนภาษาไทย โดยมีค่าเฉลี่ยดังนี้ นักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกชั้นปีที่ 4 และชั้นปีที่ 5 (4.15 และ 4.36 ตามลำดับ) และหนังสือ/ตำราภาษาไทย โดยมีค่าเฉลี่ยดังนี้ นักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกชั้นปีที่ 6 (4.21)

ผลการทดสอบสมมติฐาน การแสวงหาสารนิเทศของนักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกในกรุงเทพมหานครจะแตกต่างกันไปตามชั้นปีในด้านประเภทของสารนิเทศ ปรากฏผลดังนี้ ประเภทของสารนิเทศที่นักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกแสวงหาสอดคล้องกับสมมติฐานคือ วารสารภาษาต่างประเทศ และวิทยานิพนธ์ภาษาไทย เพราะผลของค่า F พบว่า นักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกแสวงหาสารนิเทศประเภท วารสารภาษาต่างประเทศ และวิทยานิพนธ์ภาษาไทย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟว่า มีคู่ใดบ้างที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ พบว่าค่าเฉลี่ยของวารสารภาษาต่างประเทศของนักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกชั้นปีที่ 4, 5 และชั้นปีที่ 6 แตกต่างกัน โดยที่นักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกชั้นปีที่ 6 แสวงหาสารนิเทศประเภทดังกล่าวมากกว่าชั้นปีที่ 4 และชั้นปีที่ 5 และวิทยานิพนธ์ภาษาไทย พบว่าค่าเฉลี่ยของนักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกชั้นปีที่ 4, 5 และชั้นปีที่ 6 ไม่มีคู่ใดแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะวารสารภาษาต่างประเทศจะมีสารนิเทศที่ทันสมัยและเจาะลึกในสาขาวิชากว่าสารนิเทศประเภทอื่นและการปฏิบัติงานของนักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกชั้นปีที่ 6 ต้องปฏิบัติในฐานะแพทย์ที่พร้อมจะออกไปปฏิบัติงานเมื่อศึกษาจบหลักสูตร วารสารภาษาต่างประเทศจึงมีส่วนช่วยอย่างมากในการติดตามวิทยาการใหม่ ๆ เพื่อนำมาใช้ในการวินิจฉัยและรักษาโรค

สำหรับสารนิเทศประเภทอื่น พบว่าผลของค่า F ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงไม่ตรงตามสมมติฐาน อาจเป็นเพราะสารนิเทศประเภท หนังสือ/ตำราภาษาไทย เอกสารประกอบการเรียนการสอนภาษาไทย เป็นสารนิเทศประเภทหนึ่งสำหรับใช้ในการเรียนการสอนนักศึกษาแพทย์ซึ่งให้สารนิเทศที่ตรงตามความต้องการในการแสวงหาสารนิเทศของนักศึกษาแพทย์ ดังนั้นนักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกจึงแสวงหาสารนิเทศในประเภทนี้ไม่แตกต่างกัน

ภาษาของสารนิเทศ

ภาษาของสารนิเทศในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ภาษา คือ ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ นักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกแสวงหาสารนิเทศในระดับมากที่สุด 2 ภาษา คือ ภาษาไทย (4.32) และภาษาอังกฤษ (3.65)

เมื่อจำแนกภาษาของสารนิเทศที่นักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกแสวงหาตามชั้นปี พบว่านักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกชั้นปีที่ 4, 5 และชั้นปีที่ 6 แสวงหาสารนิเทศในระดับมากที่สุด 2 ภาษา คือ ภาษาไทย (4.16, 4.44 และ 4.38 ตามลำดับ) และภาษาอังกฤษ (3.55, 3.86 และ 3.54 ตามลำดับ)

เมื่อเปรียบเทียบภาษาของสารนิเทศที่นักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกแสวงหาตามชั้นปี พบว่านักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกทุกชั้นปีแสวงหาสารนิเทศทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษในระดับมากที่สุด 2 ภาษา โดยภาษาไทยมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าภาษาอังกฤษ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยดังนี้ ภาษาไทย ได้แก่ นักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกชั้นปีที่ 4, 5 และชั้นปีที่ 6 (4.16, 4.44 และ 4.38 ตามลำดับ) ภาษาอังกฤษ ได้แก่ นักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกชั้นปีที่ 4, 5 และชั้นปีที่ 6 (3.55, 3.86 และ 3.54 ตามลำดับ)

ผลการทดสอบสมมติฐาน การแสวงหาสารนิเทศของนักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกใน กรุงเทพมหานครจะแตกต่างกันไปตามชั้นปีในด้านภาษา พบว่านักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกแสวงหาสารนิเทศภาษาอังกฤษ สอดคล้องกับสมมติฐาน เพราะผลของค่า F ปรากฏว่า นักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกชั้นปีที่ 4, 5 และชั้นปีที่ 6 ทุกคนแสวงหาสารนิเทศภาษาอังกฤษแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่เมื่อทดสอบรายคู่โดยวิธีของเซฟเฟอามีคู่ใดแตกต่างกันบ้าง พบว่าไม่มีคู่ใดแตกต่างกัน

ส่วนภาษาไทย พบว่าไม่สอดคล้องกับสมมติฐานเพราะผลของค่า F ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสาขาวิชาทางการแพทย์นั้น หนังสือ ตำรา รวมทั้งคำศัพท์ทางการแพทย์ล้วนเป็นภาษาอังกฤษ อีกทั้งนักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกส่วนใหญ่ไม่มีอุปกรณ์ในเรื่องของภาษา (ตารางที่ 36) จึงแสวงหาสารนิเทศทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษได้ดี

ปัญหาในการแสวงหาสารนิเทศ

ปัญหาในการแสวงหาสารนิเทศในการวิจัยครั้งนี้จำแนกออกเป็น ปัญหาในการแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศสถาบัน ปัญหาในการแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศบุคคล ปัญหาในการแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศสื่อมวลชน และปัญหาที่เกิดจากนักศึกษาแพทย์ระดับคลินิก

ปัญหาในการแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศสถาบัน

นักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกประสบปัญหาในการแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศสถาบันในลำดับแรกคือ เวลาปิด-เปิดของห้องสมุด/ศูนย์สารนิเทศ (ร้อยละ 13.44) รองลงมาคือ แหล่งสารนิเทศไม่มีสารนิเทศที่แสวงหา (ร้อยละ 12.01) แหล่งสารนิเทศมีสารนิเทศน้อย (ร้อยละ 11.25) สำหรับปัญหาซึ่งนักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกประสบน้อยที่สุด คือ เสียค่าใช้จ่ายสูงในการแสวงหาสารนิเทศที่ต้องการ (ร้อยละ 1.05) จากปัญหาที่นักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกประสบคือ เวลาปิด-เปิดของห้องสมุด/ศูนย์สารนิเทศ อาจเป็นเพราะห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์

ในกรุงเทพมหานครทั้ง 5 แห่งส่วนใหญ่ปิดทำการในวันอาทิตย์ซึ่งนักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกอาจมีเวลาว่างจากการเรียนจึงต้องการเข้าใช้ห้องสมุดเพื่อแสวงหาสารนิเทศ ดังนั้นนักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกจึงประสบปัญหานี้ในลำดับแรก นอกจากนี้ห้องสมุดคณะแพทย์ส่วนใหญ่มีทรัพยากรสารนิเทศจำนวนน้อยไม่เพียงพอกับความต้องการในการแสวงหาสารนิเทศของนักศึกษาแพทย์ระดับคลินิก ดังนั้นนักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกจึงประสบปัญหาแหล่งสารนิเทศมีสารนิเทศน้อยอีกด้วย

ปัญหาในการแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศสถาบันจำแนกตามคณะ/สถาบัน

นักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกประสบปัญหาจากแหล่งสารนิเทศสถาบันซึ่งมีค่าร้อยละสูงสุดคือ แหล่งสารนิเทศไม่มีสารนิเทศที่แสวงหา ได้แก่ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ร้อยละ 60.60) แหล่งสารนิเทศมีสารนิเทศน้อย ได้แก่ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ร้อยละ 72.72) คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล (ร้อยละ 55.93) วิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้า กรมแพทย์ทหารบก (ร้อยละ 52.17) และเวลาปิด-เปิดของห้องสมุด/ศูนย์สารนิเทศ ได้แก่ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล (ร้อยละ 71.26)

ปัญหาในการแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศบุคคล

นักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกประสบปัญหาในการแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศบุคคลในลำดับแรกคือ ผู้ให้สารนิเทศไม่มีเวลาให้คำปรึกษา/ให้บริการ (ร้อยละ 32.50) รองลงมาคือ สารนิเทศที่ได้รับไม่สมบูรณ์ ครบถ้วน (ร้อยละ 19.23) และสารนิเทศที่ได้รับไม่ตรงกับความต้องการ (ร้อยละ 16.35) สำหรับปัญหาซึ่งนักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกประสบน้อยที่สุดคือ สารนิเทศที่ได้รับไม่ทันสมัย (ร้อยละ 7.88)

ปัญหาในการแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศบุคคลจำแนกตามคณะ/สถาบัน

นักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกประสบปัญหาจากแหล่งสารนิเทศบุคคลซึ่งมีค่าร้อยละสูงสุดตรงกันทุกแห่งคือ ผู้ให้สารนิเทศไม่มีเวลาให้คำปรึกษา/ให้บริการ ได้แก่ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ร้อยละ 58.00) คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

(ร้อยละ 63.64) คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล (ร้อยละ 76.27) คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล (ร้อยละ 65.52) และวิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้า กรมแพทย์ทหารบก (ร้อยละ 73.91)

ปัญหาในการแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศสื่อมวลชน

นักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกประสบปัญหาในการแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศสื่อมวลชนของในลำดับแรกคือ ไม่ทราบว่าสารนิเทศที่ต้องการนั้นจะออกอากาศวันและเวลาใด (ร้อยละ 28.60) รองลงมาคือ ไม่มีเวลาในการฟังวิทยุ คูโทรทัศน์ หรืออ่านหนังสือพิมพ์ (ร้อยละ 26.57) และสารนิเทศที่ได้รับไม่ตรงกับความต้องการ (ร้อยละ 18.78) สำหรับปัญหาซึ่งนักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกประสบน้อยที่สุดคือ คิดต่อยากไม่สะดวกในการไปใช้ (ร้อยละ 9.64) จากปัญหาในการแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศสื่อมวลชน ได้แก่ ไม่ทราบว่าสารนิเทศที่ต้องการนั้นจะออกอากาศวันและเวลาใด ผลการวิจัยสอดคล้องกับเพชรรัตน์ เรืองมล (2538) ซึ่งพบว่าแพทย์ พยาบาล และนักวิชาการทางแพทย์ประสบปัญหาจากแหล่งสารนิเทศสื่อมวลชนคือ ไม่ทราบว่าสารนิเทศที่ต้องการนั้นจะออกอากาศวันและเวลาใด

ปัญหาในการแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศสื่อมวลชนจำแนกตามคณะ/สถาบัน

นักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกประสบปัญหาในการแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศสื่อมวลชนซึ่งมีค่าร้อยละสูงสุดคือ ไม่มีเวลาในการฟังวิทยุ คูโทรทัศน์ หรืออ่านหนังสือพิมพ์ ได้แก่ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ร้อยละ 74.00) คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล (ร้อยละ 71.26) และไม่ทราบว่าสารนิเทศที่ต้องการนั้นจะออกอากาศวันและเวลาใด ได้แก่ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ร้อยละ 45.45) คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล (ร้อยละ 62.71) คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลมหาวิทยาลัยมหิดล (ร้อยละ 71.26) วิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้า กรมแพทย์ทหารบก (ร้อยละ 91.30)

ปัญหาในการแสวงหารายได้จากนักศึกษาแพทย์ระดับคลินิก

นักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกประสบปัญหาในการแสวงหารายได้ค่าตอบแทนคือ ไม่มีเวลาในการแสวงหารายได้ (ร้อยละ 38.27) รองลงมาคือ ไม่ทราบวิธีค้นหารายได้อื่นๆ (ร้อยละ 22.41) และไม่ทราบแหล่งที่จะแสวงหารายได้อื่นๆ (ร้อยละ 21.56) สำหรับปัญหาซึ่งนักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกประสบน้อยที่สุดคือ มีอุปสรรคในเรื่องของ ภาษา (ร้อยละ 17.76) จากผลการวิจัยพบว่านักศึกษาแพทย์ประสบปัญหาไม่มีเวลาในการ แสวงหารายได้อื่นๆ ผลการวิจัยสอดคล้องกับ Dee (1993) และพรหมทิพา เย็นขุนทด (2534) ที่พบว่าแพทย์ส่วนใหญ่ทำงานหนักไม่มีเวลาในการแสวงหารายได้อื่นๆ และผลการวิจัยที่พบว่า นักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกประสบปัญหา ไม่ทราบวิธีค้นหารายได้อื่นๆ และไม่ทราบแหล่งที่จะ แสวงหารายได้อื่นๆ นั้นสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ DaRosa (1983) พบว่านักศึกษา แพทย์ และแพทย์ ขาดความรู้ในเรื่องการใช้แหล่งรายได้อื่นๆ และการแนะนำการใช้ห้องสมุด ทางการแพทย์ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Pelzer และ Leysen (1988) ซึ่งพบว่านักศึกษาลัทธิแพทย์ขาดความรู้ในเรื่องการใช้แหล่งรายได้อื่นๆ อย่างมีประสิทธิภาพ

ปัญหาในการแสวงหารายได้ที่เกิดจากนักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกจำแนกตาม

คณะ/สถาบัน

นักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกประสบปัญหาซึ่งมีค่าร้อยละสูงสุดตรงกันทุกแห่งคือ ไม่มีเวลาในการแสวงหารายได้อื่นๆ ได้แก่ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ร้อยละ 76.00) คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ร้อยละ 57.58) คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล (ร้อยละ 76.27) คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล (ร้อยละ 73.56) และวิทยาลัย แพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้า กรมแพทย์ทหารบก (ร้อยละ 65.22)

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบถึงการแสวงหาสารนิเทศของนักศึกษาแพทย์ระดับคลินิก ในกรุงเทพมหานคร ทั้ง 3 ระดับชั้นปี คือชั้นปีที่ 4, 5 และชั้นปีที่ 6 มีความแตกต่างกันเพียงเล็กน้อยในการแสวงหาสารนิเทศ ตลอดจนปัญหาและข้อเสนอแนะในการแสวงหาสารนิเทศ ดังนั้นจึงขอเสนอแนะในภาพรวมเพื่อเป็นแนวทางในการจัดบริการและทรัพยากร รวมทั้งการดำเนินงานห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ให้ตรงกับความต้องการของนักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกทั้ง 3 ชั้นปี ดังนี้

ข้อเสนอแนะต่อห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์

เนื่องจากผลการวิจัยพบว่าแหล่งสารนิเทศที่ใช้แสวงหาสารนิเทศของนักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกคือ ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ของตน โดยที่ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ทั้ง 5 แห่ง มีความแตกต่างกันในเรื่องทรัพยากรสารนิเทศและบริการ (ดังรายละเอียดจากภาคผนวก ค) ดังนั้นเพื่อให้สอดคล้องกับการแสวงหาสารนิเทศของนักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกในแต่ละแห่ง ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะดังต่อไปนี้

ด้านทรัพยากรสารนิเทศ

จากการวิจัยพบว่า นักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกแสวงหาสารนิเทศประเภทหนังสือ /ตำราภาษาไทย และเอกสารประกอบการเรียนการสอนภาษาไทย ในระดับมาก และจากปัญหาที่นักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกประสบคือ แหล่งสารนิเทศมีสารนิเทศน้อย ได้แก่ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้า กรมแพทย์ทหารบก ดังนั้นห้องสมุดทางการแพทย์ในฐานะที่เป็นแหล่งสารนิเทศที่นักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกใช้มาก จึงควรจัดหาทรัพยากรสารนิเทศประเภท หนังสือ/ตำราภาษาไทย และเอกสารประกอบการเรียนการสอนภาษาไทยมาให้บริการมากขึ้นเพื่อประกอบหลักสูตรการเรียนการสอน

นอกจากนี้จากการวิจัยยังพบว่า ทรัพยากรสารสนเทศบางประเภทนักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกไม่ได้แสวงหาเป็นส่วนใหญ่ทุกแห่ง เช่น วิทยานิพนธ์ รายงานการประชุม เป็นต้น ห้องสมุดทางการแพทย์จึงควรแนะนำทรัพยากรสารสนเทศประเภทดังกล่าวให้แก่ นักศึกษาแพทย์ระดับคลินิก เพื่อเสริมความรู้ในหลักสูตรให้ลึกและทันสมัย

ด้านการบริการ

จากปัญหาที่นักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกส่วนใหญ่ประสบคือ เวลาปิด-เปิดของห้องสมุด/ศูนย์สารสนเทศ และไม่มีเวลาในการแสวงหาสารสนเทศ ห้องสมุดควรขยายเวลาปิด-เปิดของห้องสมุดเพิ่มขึ้นจากเวลาเดิม 1-2 ชั่วโมง โดยเฉพาะห้องสมุดที่นักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกประสบปัญหานี้ ได้แก่ ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล และอาจมีบริการรายชื่อนั่งสือใหม่ หรือสำเนาสารบัญวารสาร วิทยังบริเวณหอพักนักศึกษาแพทย์ โดยจัดที่ว่างและประกาศให้ทราบเพื่อให้ นักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกสามารถใช้ในเวลาหลังเลิกเรียนหรือปฏิบัติงานในหอผู้ป่วย

นักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกทั้ง 5 แห่ง ประสบปัญหาไม่ทราบวิธีค้นสารสนเทศที่ต้องการ และไม่ทราบแหล่งที่จะแสวงหาสารสนเทศที่ต้องการ ดังนั้นห้องสมุดจึงควรจัดให้มีการสอนหรือแนะนำการใช้ห้องสมุด รวมทั้งวิธีการค้นสารสนเทศจากฐานข้อมูลคอมพิวเตอร์ ฐานข้อมูลซีดี-รอม และฐานข้อมูลที่ห้องสมุดสร้างขึ้น พร้อมทั้งจัดให้มีเครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับให้บริการอินเทอร์เน็ต (Internet) แก่นักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกที่ต้องการใช้บริการ และแจ้งให้ทราบถึงแหล่งที่มีบริการอินเทอร์เน็ตทางการแพทย์

นอกจากนั้นผลการวิจัยยังพบว่า นักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกแสวงหาสารสนเทศโดยวิธีถ่ายเอกสารมาก ห้องสมุดที่มีเครื่องถ่ายเอกสารจำนวนน้อยจึงควรเพิ่มจำนวนเครื่องถ่ายเอกสารมากขึ้นเพื่อให้เพียงพอแก่ความต้องการในการแสวงหาสารสนเทศของนักศึกษาแพทย์ระดับคลินิก

แนวทางสำหรับการวิจัยในอนาคต

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาการแสวงหาสารนิเทศของนักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกในกรุงเทพมหานครเท่านั้น เพื่อประโยชน์สำหรับนักศึกษาแพทย์ต่อไปจึงควรมีการศึกษาเพิ่มเติมดังนี้

1. ศึกษาการแสวงหาสารนิเทศของนักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกในส่วนภูมิภาค
2. ศึกษาการแสวงหาสารนิเทศของนักศึกษาแพทย์ระดับปริคlinik
3. ศึกษาเปรียบเทียบการแสวงหาสารนิเทศของนักศึกษาแพทย์ในกรุงเทพมหานคร

และส่วนภูมิภาค



ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย